

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia

Procedura: Program kształcenia studiów oraz system punktów ECTS na Wydziale Biologii i Biotechnologii UMCS w Lublinie

Cel i przedmiot procedury:

Celem procedury jest przyjęcie zasad postępowania przy opracowywaniu nowych programów studiów (I) oraz opiniowaniu i wprowadzaniu zmian do programów już istniejących (II). Okresowa analiza oferty dydaktycznej pozwala na ciągłe dostosowywanie jej do potrzeb rynku pracy, studentów oraz interesariuszy zewnętrznych, nowych osiągnięć w nauce oraz pozwala na analizę jej przydatności w procesie realizacji strategii rozwoju Wydziału i Uniwersytetu. Procedura opisuje również zasady Europejskiego Systemu Transferu i Akumulacji Punktów ECTS oraz wymagania co do ilości punktów na poszczególnych etapach kształcenia akademickiego.

Odpowiedzialność:

Wydziałowe Zespoły Programowe
Kolegium Dziekańskie Wydziału Biologii i Biotechnologii
Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia
Kierownicy Jednostek Organizacyjnych
Koordynator modułu/przedmiotu
Prowadzący zajęcia

Sposób postępowania:

I. Opracowanie nowych programów studiów:

1. Propozycję utworzenia nowego programu studiów należy przedłożyć Dziekanowi Wydziału. Dziekan po zasięgnięciu opinii Kolegium Dziekańskiego kieruje projekt do odpowiedniego Zespołu Programowego lub w przypadku nowego kierunku studiów powołuje odpowiedni zespół programowy.

2. Zasady opracowywania nowych programów studiów oraz zasady ubiegania się o uruchomienie nowych kierunków studiów szczegółowo opisuje UCHWAŁA Nr XXIV – 30.6/19 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 16 października 2019 r. w rozdziałach I-III.

Program kształcenia

1. Program kształcenia jest opisem określonych dla danego kierunku studiów spójnych efektów kształcenia oraz opisem procesu kształcenia, prowadzącego do ich osiągnięcia, wraz z przypisanymi do poszczególnych modułów punktami ECTS. Program kształcenia opracowują Wydziałowe Zespoły Programowe powołane dla kierunków studiów.
2. Zespoły Programowe przygotowują w oparciu o Polską Ramę Kwalifikacji projekty efektów uczenia się dla kierunków studiów. Po uzyskaniu akceptacji Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, Dziekan występuje do Senatu z wnioskiem o zatwierdzenie efektów uczenia się dla danego kierunku.
3. Uchwalone przez Senat efekty uczenia się stanowią podstawę opracowania przez Zespoły Programowe projektów programów kształcenia, które zawierają:
  - ogólną charakterystykę studiów,
  - opis zakładanych efektów uczenia się,
  - opis programu studiów,
  - opis warunków prowadzenia studiów i sposoby realizacji kształcenia,
  - opis Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.
4. Program kształcenia, w tym program studiów dla danego kierunku, uchwała Senat po zasięgnięciu opinii wydziałowego samorządu studentów. Z wnioskiem do Rektora o zatwierdzenie programu studiów występuje Dziekan Wydziału, na podstawie przygotowanego przez Zespół Programowy projektu programu kształcenia, po jego pozytywnym zaopiniowaniu przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia i Kolegium Dziekańskie.

Program studiów

1. Program studiów jest to opis procesu kształcenia prowadzącego do uzyskania zakładanych dla danego kierunku studiów efektów uczenia się. Zawiera:
  - nazwę, poziom (studia I, II i III stopnia) i profil (ogólnoakademicki, praktyczny) kierunku studiów,
  - przyporządkowanie do obszaru kształcenia, dziedzin i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia,
  - formę studiów (stacjonarne, niestacjonarne),
  - liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS, konieczną do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej danemu poziomowi studiów,

- moduły kształcenia (przedmioty, grupy przedmiotów) wraz z przypisanymi do każdego modułu zakładanymi efektami uczenia się oraz liczbą punktów ECTS,
  - sposoby weryfikacji zakładanych efektów uczenia się osiągniętych przez studenta,
  - plan studiów prowadzonych w formie stacjonarnej lub niestacjonarnej,
  - łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów (godziny kontaktowe),
  - łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych i praktycznym (w tym zajęć laboratoryjnych), do których odnoszą się efekty uczenia się dla określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia,
  - minimalną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać realizując moduły kształcenia oferowane na zajęciach ogólnouczelnianych,
  - liczbę godzin, którą student musi zrealizować na zajęciach z wychowania fizycznego,
  - wymiar, zasady i formy odbywania praktyk,
  - liczbę godzin zajęć dydaktycznych w programie z podziałem na poszczególne moduły.
2. Treści programowe planowane są do realizacji w ramach modułów kształcenia. Opis poszczególnych modułów kształcenia, wraz efektami uczenia się dla każdej z form zajęć oraz sposobem sprawdzenia, czy i w jakim stopniu zostały one osiągnięte przez studenta, stanowi element programu studiów.
  3. Efekty uczenia się stanowią nadrzędny element programów studiów dla każdego kierunku, poziomu i profilu. Określając efekty uczenia się dla nowego programu studiów jednostka prowadząca studia opracowuje własny projekt kierunkowych efektów uczenia się nawiązujących do obszarowych efektów uczenia się. Wymagana dokumentacja określająca zakładane efekty uczenia się obejmuje: tabelę odniesień efektów kierunkowych do efektów obszarowych i matrycę efektów.
  4. Matryca efektów uczenia się określa relację między efektami kierunkowymi i przedmiotowymi (modułowymi). Analiza matrycy pozwala na potwierdzenie, że wszystkie założone efekty uczenia się są możliwe do osiągnięcia przez studenta w trakcie realizacji studiów w wystarczającym stopniu. Puste lub słabo i mocno wypełnione wiersze matrycy pozwalają zidentyfikować moduły mało przydatne z punktu widzenia osiągania założonych dla programu efektów uczenia się (słabo wypełniona kolumna matrycy) lub moduły, które są nadmiernie wyeksponowane. Analiza ta jest podstawą korekty powstającego programu studiów.

5. Program studiów umożliwia studentowi wybór modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% ogólnej liczby punktów ECTS. Student może uzyskać na zajęć na zajęciach ogólnouczelnianych maksimum 2 punkty ECTS.
6. Warunkiem ukończenia studiów i uzyskania tytułu zawodowego licencjata lub magistra jest uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów i uzyskanie co najmniej:
  - 180 punktów ECTS w przypadku studiów pierwszego stopnia,
  - 120 punktów ECTS w przypadku studiów drugiego stopnia,przy czym liczba punktów ECTS przypisywanych modułom w każdym semestrze powinna wynosić 30.

Plan studiów

1. Plan studiów, obowiązujący na danym kierunku studiów powinien zawierać:
  - nazwę kierunku studiów oraz specjalności,
  - poziom studiów,
  - profil studiów,
  - formę studiów,
  - wykaz przedmiotów (wraz z informacją o liczbie godzin, formach zajęć, formie zaliczenia oraz liczbie punktów ECTS) z podziałem na semestry.
2. Plan studiów określa zestaw modułów oraz ich usytuowanie w semestrach. Przez moduł rozumie się przedmiot lub blok przedmiotów (tj. wyodrębnioną jednostkę w programie, dokumentacji przebiegu studiów, a także w suplemencie do dyplomu), który może obejmować różne formy (typy) zajęć dydaktycznych (wykłady, seminaria, zajęcia laboratoryjne, konwersatoria, ćwiczenia terenowe, praktyki itp.) i który charakteryzują efekty uczenia się i przypisane punkty ECTS. Każda forma zajęć kończy się zaliczeniem, zaliczeniem z oceną lub egzaminem. Każdy moduł kończy się jedną oceną końcową, niezależnie od liczby związanych z nim form prowadzenia zajęć oraz sposobów sprawdzania efektów.
3. Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi odzwierciedla średni nakład pracy studenta, związany z uzyskaniem założonych dla tego modułu/przedmiotu efektów uczenia się, zweryfikowanego osiągnięciem zaliczenia przedmiotu. Jeden punkt ECTS odpowiada 25-30 godzinom pracy studenta, na którą składają się godziny kontaktowe z udziałem nauczyciela akademickiego (godziny przewidziane w programie studiów) oraz czas poświęcony na samodzielną pracę studenta (np. wykonanie zadań, przygotowanie do zajęć, kolokwium, egzaminów, przygotowanie sprawozdań z zajęć, pracy dyplomowej).

II. Monitorowanie oraz doskonalenie istniejących programów studiów

1. Zmiany istniejących programów studiów mają na celu przede wszystkim ich doskonalenie przez unowocześnienie lub uatrakcyjnienie oferty oraz jej dostosowanie do zmieniających się potrzeb, w tym rynku pracy oraz zasobów kadrowych.
2. Jakość istniejących programów kształcenia jest stale monitorowane dzięki zasięgnięciu opinii studentów (za pośrednictwem Ankiety Oceny Zajęć Dydaktycznych, podczas regularnych spotkań, za pośrednictwem przedstawicieli studentów uczestniczących w pracach Kolegium Dziekańskiego, Zespołu ds. Jakości Kształcenia, Zespołów Programowych, opinii zgłaszanych podczas dyżurów Dziekana, Prodziekana ds. studenckich oraz dyżurów nauczycieli akademickich); opinii pracowników zgłaszanych podczas posiedzeń Kolegium Dziekańskiego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, Zespołów Programowych; interesariuszy zewnętrznych podczas kontaktów bilateralnych oraz posiedzeń Grupy Interesariuszy Zewnętrznych pracującej w ramach Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, wspierającej Zespoły Programowe.
3. Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, wspólnie z Wydziałowymi Zespołami Programowymi na bieżąco monitorują realizację programów kształcenia. W przypadku zgłoszenia propozycji zmian przez interesariuszy wewnętrznych lub zewnętrznych, weryfikacja programów kształcenia odbywa się każdego roku, na wiosnę, celem wprowadzenia niezbędnych modyfikacji w programach studiów od przyszłego roku akademickiego, przy zachowaniu wszelkich terminów i procedur ustalonych stosownymi przepisami.
4. Przy ewaluacji programów kształcenia uwzględnia się ocenę merytoryczną poszczególnych elementów programu, poprawność formalną względem obowiązujących norm i przepisów prawnych oraz warunki realizacji programu (w szczególności adekwatność programu względem zasobów kadrowych i materialnych Wydziału oraz zgodność z możliwościami i potrzebami studentów).
5. Propozycje zmian w programach studiów mogą zgłaszać:
  - a) władze Wydziału i członkowie zespołów programowych na podstawie analizy programów, zgodności efektów kształcenia/uczenia się z potrzebami rynku pracy, wyników monitoringu karier studentów i absolwentów oraz zmieniających się przepisów prawa lub na wniosek Polskiej Komisji Akredytacyjnej,
  - b) nauczyciele akademicy,
  - c) studenci za pośrednictwem swoich przedstawicieli w zespołach programowych; Opiekuna roku lub Dziekana Wydziału,
  - d) interesariusze zewnętrzni podczas corocznych spotkań z Wydziałowym Zespołem ds. Jakości Kształcenia, poprzez ankiety analizy potrzeb i możliwości

współpracy, poprzez ankiety oceny praktyk zawodowych i nauczycielskich studentów.

6. Propozycje zmian programowych powinny być kierowane w formie pisma skierowanego do Przewodniczącego odpowiedniego Zespołu Programowego, zawierającego stosowne uzasadnienie wniosku lub w formie ustnej (wraz z uzasadnieniem) na spotkaniu Zespołu Programowego.
7. Zespół Programowy zapoznaje się z otrzymanymi propozycjami zmian na najbliższym posiedzeniu oraz opiniuje je na jednym z dwóch kolejnych posiedzeń, jednak nie później niż w ciągu 3 miesięcy.
8. Zespół Programowy, po przeprowadzonej dyskusji, przyjmuje lub odrzuca otrzymane propozycje zwykłą większością głosów w obecności minimum 50% członków. W wypadku równej liczby głosów decydujący głos ma przewodniczący zespołu.
9. W przypadku pozytywnego zaopiniowania wniosku, Zespół Programowy przystępuje do pracy nad wprowadzeniem stosownych zmian w programie studiów mając, na uwadze zgodność z obowiązującymi przepisami.
10. Zmiany istniejących programów odbywają się według szczegółowych wytycznych zawartych w rozdziale IV Uchwały Nr XXIV – 30.6/19 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 16 października 2019 r.
11. Opracowane zmiany Zespół Programowy przedstawia do akceptacji Wydziałowemu Zespołowi ds. Jakości Kształcenia oraz Kolegium Dziekańskiemu.
12. Dziekan Wydziału, za pośrednictwem Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów, przedstawia pozytywnie zaopiniowane zmiany w programie studiów Rektorowi UMCS w czasie umożliwiającym zachowanie określonych przez uchwałę Nr XXIV – 30.6/19 Senatu UMCS terminów. Zmiany w programach studiów zatwierdzane są przez Senat UMCS.
13. Analiza matrycy efektów uczenia się jest przygotowywana dla każdego z kierunków studiów przez odpowiedni Zespół Programowy, każdorazowo po dokonaniu istotnych zmian w programie studiów oraz w sposobie realizacji modułów/przedmiotów.
14. Jeśli koordynatorzy modułów/przedmiotów chcą wprowadzić istotne zmiany dotyczące założonych efektów uczenia, się mają obowiązek poinformować o tym pisemnie przewodniczących odpowiednich Zespołów Programowych. Zmiany mogą być wprowadzone po uzyskaniu pozytywnej rekomendacji Zespołu Programowego.

Podstawa prawna:

Ustawa Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 3 lipca 2018 r. (Dz.U.2018.1669).

Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz.U.2018.1668).

Ustawa o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji z dnia 22 grudnia 2015 r.

Uchwała Nr XXIV–30.6/19 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 16 października 2019 r. w sprawie wytycznych dotyczących wymagań w zakresie tworzenia i doskonalenia programów studiów.

Uchwała Nr XXIV–30.15/19 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 16 października 2019 r. w sprawie uszczegółowienia regulaminu studiów na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie dla studentów Wydziału Biologii i Biotechnologii.

Uchwała Nr XXIV – 27.18/19 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 29 maja 2019 r. w sprawie dostosowania programów studiów do wymagań ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz przyporządkowania do dyscyplin naukowych kierunków prowadzonych na Wydziale Biologii Biotechnologii, rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020.

Uchwała Nr XXIV – 26.5/19 Senatu Uniwersytetu Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie z dnia 24 kwietnia 2019 r. w sprawie regulaminu studiów.

Regulamin studiów na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie – załącznik do uchwały Nr XXIV-26.5/19 Senatu UMCS z dnia 24 kwietnia 2019 r.

Zarządzenie Nr 64/2016 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 6 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych zadań Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Zarządzenie Nr 18/2016 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 1 kwietnia 2016 r. zmieniające Zarządzenie Nr 33/2014 Rektora UMCS z dnia 29 maja 2014 r. w sprawie prowadzenia badań jakości kształcenia w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Zarządzenie Nr 15/2015 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie uruchomienia Uniwersyteckiego Systemu Obsługi Studiów.

Uchwała Nr 8/2014/dydaktyka Rady Wydziału Biologii i Biotechnologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 7 maja 2014 r. w sprawie uzupełnienia do Regulaminu Studiów pozostające w gestii Rady Wydziału.

Zarządzenie Nr 33/2014 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 29 maja 2014 r. w sprawie prowadzenia badań jakości kształcenia w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Uchwała Nr XXII – 39.6/12 Senatu Uniwersytetu Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów pierwszego

i drugiego stopnia oraz studiów trzeciego stopnia na Wydziale Biologii i Biotechnologii.